

Inclusion Australia

ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ

ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ
ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰੇ	4
ਇਸ ਸਰੋਤ ਬਾਰੇ	5
ਹੋਰ ਸਰੋਤ	6
ਚੰਗੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ	7
ਜ਼ੋਖਮ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ	8
ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ (ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪੈੜ ਬੰਨ੍ਹਣੀ)	11
ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ	14
ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ	24
ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ	27
ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤ	31
ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤ	31
ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤ	32
'ਫ਼ਾਇਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਚਕ' ਚਾਰਟ	34
ਜ਼ੋਖਮ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ	35

'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰੇ

'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real) ਇੱਕ 4 ਸਾਲਾ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਲਿੰਕੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ। 'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਕੇ ਮੱਦਦ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ:

- ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗੀ
- ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗੀ
- ਆਪ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਆਪ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਏਗੀ
- ਵਧੇਰੇ ਚੋਣ, ਮੌਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ।

'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਥੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤ ਸਹਿ-ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਇਹ 'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ NDIS/DSS ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਲਿੰਕੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਰੋਤ ਬਾਰੇ

ਇਹ ਗਾਈਡ ਉਹਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਾਈਡ ਅਜਿਹੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਵਿੱਤੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇਹ ਗਾਈਡ **ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ (SDM) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ**। ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਆਪ ਲੈਣਾ। ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਧੁਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਗਾਈਡ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

1. ਚੰਗੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ
2. ਜ਼ੋਖਮ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ
3. ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ
4. ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ
5. ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ
6. ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤ।

ਇਹ ਗਾਈਡ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏਗੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਗਾਈਡ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਗਾਈਡ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਟੈਂਪਲੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਸਰੋਤ

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਾਡੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ: www.inclusionaustralia.org.au/make-decisions-real
'ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੀ 'ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰੋਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ' (Supported Decision Making Resource Directory) www.inclusionaustralia.org.au/project/make-decisions-real 'ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ 'SDM ਰਿਸੋਰਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ' (SDM Resource Directory) ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆਈ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਲਿੰਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ **ਈਜ਼ੀ ਰੀਡ (ਆਸਾਨ ਭਾਸ਼ਾ) ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਸ਼ੀਟਾਂ** ਦਾ ਗੁੱਟ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।
ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ: www.inclusionaustralia.org.au/resource/make-decisions-real-focus-on-money-conversation-cards

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ '**ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ**' (Make Decisions Real)- ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ' ਗੱਲਬਾਤ ਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਆਰਡਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: www.inclusionaustralia.org.au/resource/make-decisions-real-focus-on-money-conversation-cards

ਇਸ ਗੁੱਟ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ, ਸਹੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਾਰਡ ਹਨ।

ਚੰਗੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮੱਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਕਿਵੇਂ ਸਾਂਭਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇ। ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਬਜਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖ਼ਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ:

- ਇਹ ਚੁਣਨਾ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ
- ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ
- ਸਾਡੇ ਖ਼ਾਲੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨੇ ਹਨ।

ਇਸ ਗਾਈਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮ ਸਿੱਖਣ ਦੀ **ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ (ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪੇੜ ਬੰਨ੍ਹਣ)** ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦੇ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ਼ ਓਨ੍ਹੀ ਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਕੁ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਗੱਲ **ਪੰਨਾ 11** 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ 3 ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ੋਖਮ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣਾ

ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖ਼ਤਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਜ਼ੋਖਮ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤਿਵਿਧੀਆਂ ਚੁਣਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਰੁਕੋ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

- ਛੁੱਟੀ ਮਨਾਉਣ ਜਾਣਾ
- ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ
- ਨੌਕਰੀਆਂ ਬਦਲਣਾ।

ਜ਼ੋਖਮ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ, ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਘੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਆਪ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਖਮ ਭਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ **ਜ਼ੋਖਮ ਲੈਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।**

ਜ਼ੋਖਮ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ, ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ੋਖਮ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰ ਸਿੱਖਣ, ਨਵੇਂ ਅਨੁਭਵ ਲੈਣ, ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ, ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੇਠਾਂ ਦੋ ਵੀਡੀਓ ਹਨ, ਜੋ La Trobe University (ਲਾਅ ਟ੍ਰੋਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਦੇ Living with Disability Research Centre (ਲਿਵਿੰਗ ਵਿਦ ਡਿਸਏਬਿਲਟੀ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ) ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਵੀਡੀਓ ਇੱਕੋ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਟੌਮ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਵੀਡੀਓ ਟੌਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਵਾਬ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

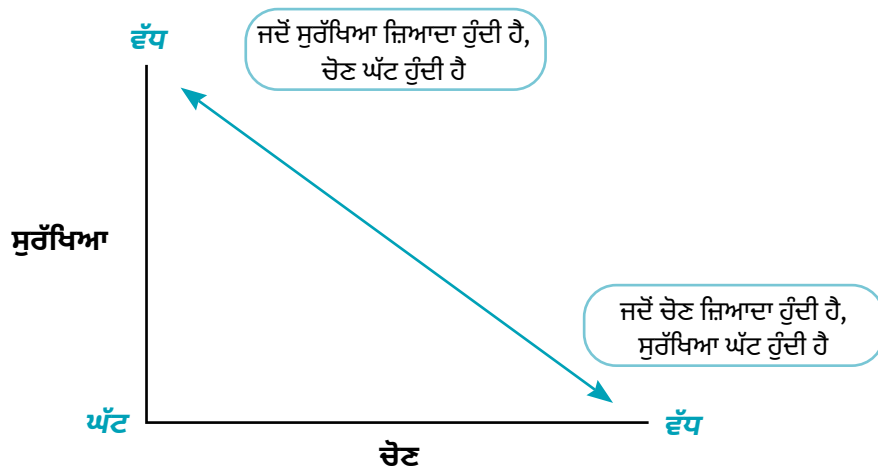

ਵੀਡੀਓ 1: <https://youtu.be/ZjGKcNVOUKg>

ਵੀਡੀਓ 2: <https://youtu.be/SN10AR7K1u4>

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ:

1. ਟੌਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਬਾਰੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ?
2. ਤੁਸੀਂ ਟੌਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ 2 ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਜਵਾਬਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚਦੇ ਹੋ?
3. ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਬਿਹਤਰ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ਇਹ ਚਾਰਟ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਬਿਗਬੀ, ਸੀ., ਡਗਲਸ, ਜੇ.ਐੱਮ., ਅਤੇ ਵੈਸੈਲੇ, ਐੱਸ. (2018)।

ਇਸ ਜੋਖਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਸ ਦੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜੋਖਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਚੱਕਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।¹

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਵਜੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਇਕ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝ ਇੱਕ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਘੁਟਾਲਿਆਂ, ਅਤੇ ਉੱਚ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਰਗੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸੌਦੇ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਜੋਖਮ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

1 ਇਹ ਚਾਰਟ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਬਿਗਬੀ, ਸੀ., ਡਗਲਸ, ਜੇ.ਐੱਮ., ਅਤੇ ਵੈਸੈਲੇ, ਐੱਸ. (2018)।
 ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਰਨਾ: ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਣਾ। ਅਪੰਗਤਾ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਸਿਖਲਾਈ ਸਰੋਤ।
 ਇੱਥੇ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: <https://www.enablingriskresource.com.au/module-2.html>

ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ (ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਪੇੜ ਬੰਨ੍ਹਣੀ)

ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ੋਖਮ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ 'ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ' ਹੈ। ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਜ਼ੋਖਮ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਜਟਿਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਨਵੀਕਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਲਗਾਉਣ ਵਾਂਗ ਸੋਚੋ।

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਘਰ, ਜਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ, ਛੋਟਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਸਾਰੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਘਰ ਆਕਾਰ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਘਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਜ਼ੋਖਮ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਪੱਧਰਾਂ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਵਿਧੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਧਾਉਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ੋਖਮ ਭਰੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਜਾਂ ਸਕੈਫੋਲਡਾਂ ਨਾਲ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ੋਖਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਅਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਾਈਡ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਖਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ, ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਬਜਟ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੁੱਝ ਕੁ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਧੇ ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ। ਉਹ ਉਸਦੇ ਬਾਕੀ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ, ਕਰਿਆਨੇ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਭਾਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਜੋ ਪੈਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਉਸਦੀ ਬੱਸ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ, ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਸਿਨੇਮਾ ਟਿਕਟਾਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜਿਆਂ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇਸਤ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਬੱਸ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਉਦੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਦੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਨ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਬ੍ਰੈਂਡਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਢੁੱਕਵੇਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯੋਗ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗਿਆਨ, ਹੁਨਰ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮੀਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਦਿਨ ਭਰ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੀਆ ਲਈ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੁੱਝ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

- ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ: ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ, ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ, ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਰਸਤਾ ਦੇਖਣ, ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਦੀਆਂ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫ਼ੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ।

ਮੀਆ ਦੇ ਮਾਪੇ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸਕੈਫੋਲਡਿੰਗ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਮੀਆ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬਜਟ ਬਣਾਉਣਾ

'ਫ਼ਾਇਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਚਕ' ਸੂਚੀ ਭਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭਣਾ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਬਗ਼ੈਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ। ਮੀਆ ਬਗ਼ੈਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਪੈਦਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸਥਾਨਕ ਦੁਕਾਨ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੀਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲਕੇ ਇਸ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ 5 ਪੜਾਅ

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਪੰਜ ਪੜਾਅ ਹਨ:

1. ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ
2. ਸਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ
3. ਵਿਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ
4. ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉ
5. ਜੇ ਹੋਇਆ ਉਸ 'ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰੋ।

ਇਹ ਪੜਾਅ ਸਾਡੀ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਹ ਅਧਿਆਇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸ਼ਾਇਦ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੜਾਅ 1: ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ

ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਿਸਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਚਿਤ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਕਿ:

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?

ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਲਿਖਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖਣਾ, ਵੀਡੀਓ ਦੇਖਣਾ ਜਾਂ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਖੁਦ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇਖਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੇ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਔਨਲਾਈਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਜੇ ਪੈਸਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਹਾਇਕ ਨਕਦੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਢਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਨੂੰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕਮਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵੱਧਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ, ਸਾਡੇ 'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real)

ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਈਜ਼ੀ ਰੀਡ (ਆਸਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਾਲੀਆਂ) ਤੱਥ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਸ਼ੀਟਾਂ ਕੁੱਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ:

- 'ਪੈਸਾ ਕੀ ਹੈ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ,
- 'ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਦੁਜਿਆਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋਣ,

- 'ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣਾ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ ਪੈਸੇ ਸੰਭਾਲਣ, ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਬਾਰੇ ਹੈ,
- 'ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੈਸਾ ਕਿਵੇਂ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਲੇ,
- 'ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਹਾਇਤਾਵਾਂ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ,
- 'ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ NDIS ਯੋਜਨਾ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ NDIS ਯੋਜਨਾ ਵਿਚਲੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ,
- 'ਘੁਟਾਲੇ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ 'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real)- ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ' ਤੱਥ ਸ਼ੀਟਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: www.inclusionaustralia.org.au/resource/make-decisions-real-focus-on-money-conversation-cards/

ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮਝਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਿਨ ਜਾਂ ਹਫ਼ਤੇ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ?

ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਅਤੇ ਉਮੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਹਨ ਦੇ ਮਾਪੇ, ਆਹਨ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਸਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਨਕਦ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ। ਆਹਨ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਹਨ ਦੇ ਮਾਪੇ ਆਹਨ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਗਾਣੇ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਹਨ ਨੂੰ ਇਹ ਗਾਣੇ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ NDIS ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ NDIS ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਹੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1:1 ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹ, ਸਮੂਹਿਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਅਤੇ ਸਵੈ-ਰਫ਼ਤਾਰ ਔਨਲਾਈਨ ਸਿਖਲਾਈ ਕੋਰਸ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਫਾਤਿਮਾ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਾਤਿਮਾ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਪੇਂਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਫਾਤਿਮਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਕਲਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਫਾਤਿਮਾ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਤਿਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੜਾਅ 2: ਸਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ

ਸਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ, ਦੋਸਤ, ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੀਕਾਏਲਾ ਦੀ ਮੰਮੀ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ NDIS ਯੋਜਨਾ ਸਮੇਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੀਕਾਏਲਾ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੀਕਾਏਲਾ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮਾਂ ਅਤੇ ਧੀ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਕੌਫੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਉਸ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਅਤੇ NDIS ਨਾਲ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਸ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੀਕਾਏਲਾ ਦੀ ਮਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਏਜੰਡੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰੇਗੀ।

ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਹਾਇਕ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇ ਜਾਂ ਮਨਾ ਲਏ, ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ ਕਰੇ।

ਅਲੀ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓ ਗੇਮਾਂ ਖੇਡਣਾ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਲੀ ਬਜਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਗੇਮਿੰਗ ਕੰਸੋਲ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਲੀ ਦੀ ਮਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਲੀ ਬੁਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਗੇਮਿੰਗ ਕੰਸੋਲ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰ

ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਟੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਤਰੀਕਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ 'ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰ' ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਚੁਣਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ, ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਚੱਕਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਉਦੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ **ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤ ਅਧਿਆਇ** ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮਾਰਕੋ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੁਣ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਰਕੋ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਮਾਰਕੋ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਮਾਰਕੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਰਕੋ ਕਿਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਕੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਜੌਨ, ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਹੈਲਨ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਨਪਸੰਦ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੀਟਰ ਸਾਰੇ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਕੋ ਦੇ ਮਾਪੇ ਜੌਨ, ਹੈਲਨ ਅਤੇ ਪੀਟਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਮਾਰਕੋ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਰਕੋ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਹ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਰਕੋ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਸ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਈ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰਕੋ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੜਾਅ 3: ਵਿਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚੋ

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਨਫ਼ੇ-ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ। ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਨਫ਼ੇ-ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਕਲਪਾਂ, ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਨਫ਼ੇ-ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

- ਫ਼ਾਇਦੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਨਤੀਜੇ
- ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਲਬਧ ਸਰੋਤ, ਪੈਸਾ, ਸਮਾਂ
- ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਜ਼ੋਖਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ।

'ਫ਼ਾਇਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਚਕ' ਸੂਚੀ ਲਿਖਣਾ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਦੇ ਨਫ਼ੇ-ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਾਈਡ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ **'ਫ਼ਾਇਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਰੋਚਕ'** ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੜਾਅ 4: ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉ

ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ।

ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖੁਦ ਲੈਣੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਚੋਣ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਵਰੀ ਇੱਕ ਗਿਟਾਰ ਖ਼ਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਐਵਰੀ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੋਸਟਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗਿਟਾਰ ਦਾ ਖ਼ਾਲੀ ਚਿੱਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਐਵਰੀ ਆਪਣੀ ਬੱਚਤ ਵਿੱਚ \$10 ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਗਿਟਾਰ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗਿਟਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਗਿਟਾਰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਚਿੱਤਰ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਐਵਰੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕੱਠੇ ਗਿਟਾਰ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗਿਟਾਰ ਖ਼ਰੀਦਦੇ ਹਨ ਜੋ ਐਵਰੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੜਾਅ 5: ਜੇ ਹੋਇਆ ਉਸ 'ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰੋ

ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਚਿੰਤਨ ਕਰਨਾ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕੁੱਝ ਸਵਾਲ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਚਰਚਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:

- ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਕੀ-ਕੀ ਚੰਗਾ ਰਿਹਾ?
- ਕੀ-ਕੀ ਐਨਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ?
- ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਮੈਂ ਕੀ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ? ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵੱਲ ਕਿਵੇਂ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਵਾਂ?
- ਮੈਂ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ?

ਲਿਨੂ ਨੂੰ NDIS ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਈਚਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਭਾਈਚਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਲਿਨੂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੁਨਰਾਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਲਿਨੂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਲਿਨੂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਤ ਪਾ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੱਚਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਲਿਨੂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਵਾਲਾ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ \$200 ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਿਨੂ ਬਜਟ ਬਣਾਉਣਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਲਿਨੂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ NDIS ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਿਨੂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਬੱਚਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਲਿਨੂ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸ ਬੱਚਤ ਤੱਕ (ਅਨਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਵੀ) ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਲਿਨੂ ਇਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਤਰੀਕੇ ਸੋਚਣੇ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਬੋਲ ਨਾ ਸਕਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੰਚਾਰ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ AAC ਡਿਵਾਈਸ, PCS ਕਾਰਡ, PODD ਬੁੱਕਸ, ਟਾਕਿੰਗ ਮੈਟਸ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਓ:

- **ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਪਸੰਦਾਂ ਕੀ ਹਨ?** ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ?
- **ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕੀ ਹੈ?** ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
- **ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਹਨ?** ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਵਾਲਾ ਵਿਕਲਪ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗਾ?

ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ 'ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰ' ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਨਾ-ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਲੈਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਪਸੰਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸੂਚਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਹਾਰ ਦੀਆਂ ਉਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਜੋ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ:

- ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੁਸਕਰਾਉਣਾ।
- ਸਰੀਰਕ ਇਸ਼ਾਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਖਿੱਚਣਾ।

- ਮਿਜ਼ਾਜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਸ਼ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਉਭਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਜਾਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਣਾ।
- ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ।

'ਵੈਸਟਰਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਇਨਡੀਵਿਜ਼ੁਅਲਾਈਜ਼ਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼' (Western Australia Individualised Services, WAIS) ਨੇ ਪੇਚੀਦਾ ਸੰਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਇੱਥੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ:

<https://vimeo.com/328910832>

ਤੁਸੀਂ WAIS ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਲਿੰਕ **ਪੰਨਾ 31** 'ਤੇ ਲੱਭ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੀਚ ਥੈਰੇਪਿਸਟ ਅਤੇ ਆਕੂਪੇਸ਼ਨਲ ਥੈਰੇਪਿਸਟ ਸਮੇਤ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।

ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਕਲਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕ੍ਰੋਸ਼ੀਏ ਨਾਲ ਬੁਣਤੀ ਕਰਕੇ ਮੂਰਤੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਸੁਫ਼ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸਦੇ ਆਰਟ ਥੈਰੇਪਿਸਟ ਅਤੇ ਸਪੀਚ ਥੈਰੇਪਿਸਟ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕ੍ਰੋਸ਼ੀਏ ਨਾਲ ਬੁਣਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਐਨੀਮੇਟਿਡ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਯੂਸੁਫ਼ ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਸੁਫ਼ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖਦਾ ਹੈ।

ਟੌਮ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟੌਮ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਟੌਮ ਨੂੰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉੱਥੇ, ਟੌਮ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਡੀਓ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟੌਮ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਪਸੰਦ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਟੌਮ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਜ਼ਾ ਲੂਨਾ ਪਾਰਕ ਵਿਚਲੇ ਝੂਲਿਆਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਣ ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਲੂਨਾ ਪਾਰਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।¹

1 ਜੋਅ ਵਾਟਸਨ ਨੇ ਇਹ ਉਦਾਹਰਨ 2016 ਵਿੱਚ 'ਫਾਇਨੈਂਸ਼ਲ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਕਾਨਫਰੰਸ' (Financial Counselling Australia Conference) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ: <https://vimeo.com/170785584>

ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ

ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਬਾਲਗ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖੁਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਬਦਲਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ **ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਧੀ ਹੈ**। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਟੈਰੀਟਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਿਹਤ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਸੰਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋ, ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਟਰੱਸਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਘੱਟ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਵਾਲੇ ਉਪਾਅ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਹ ਇੱਕ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

ਫਿਓਨਾ ਆਪਣੇ ਵੀਹਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਾਲੀ ਉਮਰ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁਟਿਆਰ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਸੀਨ ਅਤੇ ਅਮਾਂਡਾ, ਫਿਓਨਾ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਓਨਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ, ਤਨਖਾਹ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਚਾਹਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਹੈ। ਫਿਓਨਾ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਪੰਦਰਵੇਂ ਦਿਨ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸੀਨ ਅਤੇ ਅਮਾਂਡਾ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਫਿਓਨਾ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਣ। ਇਕੱਠੇ ਮਿਲਕੇ, ਉਹ ਫਿਓਨਾ ਨੂੰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਫਿਓਨਾ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੁੱਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਰੇਗਾ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਬਸ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਬਦਲਵੇਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਸੰਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਹਾਇਕ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਹਨ। ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਮਾਰਕ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਹੈ।

ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਰਹਿ ਸਕੇ।

ਉਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਮਾਰਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਰਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਬਾਰੇ ਮੱਦਦ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ:

ਰਾਜ/ਟੈਰੀਟਰੀ	ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਥਾਰਟੀ
ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਕੈਪੀਟਲ ਟੈਰੀਟਰੀ	www.ptg.act.gov.au
ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼	www.tag.nsw.gov.au
ਨੋਰਦਰਨ ਟੈਰੀਟਰੀ	https://pgt.nt.gov.au/
ਕੁਈਨਜ਼ਲੈਂਡ	www.publicguardian.qld.gov.au
ਸਾਊਥ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ	www.opa.sa.gov.au
ਤਸਮਾਨੀਆ	www.publicguardian.tas.gov.au
ਵਿਕਟੋਰੀਆ	www.publicadvocate.vic.gov.au/guardianship-and-administration
ਵੈਸਟਰਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ	www.wa.gov.au/organisation/department-of-justice/office-of-the-public-advocate/guardianship-opa-information

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਲੈਣ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮੁਫਤ, ਮਾਹਰ ਵਕੀਲ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ 'ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮਿਸ਼ਨ' (Legal Aid Commission), ਜਾਂ 'ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲੀਗਲ ਸੈਂਟਰ' (Community Legal Centre) ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ:

ਰਾਜ/ਟੈਰੀਟਰੀ	ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮਿਸ਼ਨ (Legal Aid Commission)	ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਲੀਗਲ ਸੈਂਟਰ (Community Legal Centre)
ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਕੈਪੀਟਲ ਟੈਰੀਟਰੀ	www.legalaidact.org.au	www.actlawsociety.asn.au/for-the-public/legal-help/community-legal-centres
ਨਿਊ ਸਾਊਥ ਵੇਲਜ਼	www.legalaid.nsw.gov.au	https://findlegalhelp.clcnsw.org.au/
ਨੋਰਦਰਨ ਟੈਰੀਟਰੀ	www.legalaid.nt.gov.au	https://nt.gov.au/community/multicultural-communities/support-for-communities/community-legal-services
ਕੁਈਨਜ਼ਲੈਂਡ	www.legalaid.qld.gov.au	www.communitylegalqld.org.au
ਸਾਊਥ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ	https://lsc.sa.gov.au/	www.clcsa.org.au
ਤਸਮਾਨੀਆ	www.legalaid.tas.gov.au	www.clctas.org.au
ਵਿਕਟੋਰੀਆ	www.legalaid.vic.gov.au	www.fclc.org.au/find_a_community_legal_centre
ਵੈਸਟਰਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ	www.legalaid.wa.gov.au	www.communitylegalwa.org.au

ਸਾਧਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤ

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੁਨਰ ਸਿੱਖਣ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

'ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਓ' (Make Decisions Real)

ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

www.inclusionaustralia.org.au/make-decisions-real

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤ

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ 'ਈਜ਼ੀ ਰੀਡ' ਗਾਈਡ, ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਲੱਭਣਾ ਹੈ।

www.inclusionaustralia.org.au/wp-content/uploads/2022/02/Resource-Directory-Supported-Decision-Making-Print.pdf

**Inclusion
Australia**

WA ਇਨਡੀਵਿਜ਼ੁਅਲਾਈਜ਼ਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (WAIS)

ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕਾਂ ਲਈ ਸਾਧਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸੰਚਾਰ ਲੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

www.waindividualisedservices.org.au/supported-decision-making-resources

Western Australia's
Individualised Services

ਲਾਅ ਟਰੋਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ: ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤ

ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਔਨਲਾਈਨ ਸਰੋਤ। ਵੀਡੀਓ, ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਸਮੇਤ ਔਨਲਾਈਨ ਮੋਡਿਊਲ।

www.supportfordecisionmakingresource.com.au

**LA TROBE
UNIVERSITY**

COSAM: ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰ

ਸਹਾਇਤਾ ਚੱਕਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

www.cosam.org.au/national-resource-centre/circles-of-support

ਮਾਈਕ੍ਰੋਬੋਰਡਜ਼ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ (Microboards Australia)

ਮਾਈਕ੍ਰੋਬੋਰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

www.microboards.org.au

ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਰੋਤ

'ਇਨਕਲੂਜ਼ਨ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ' ਦਾ ਹਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਾਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ।

www.everyonecanwork.org.au

ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਲਈ ਕੌਂਸਲ:

'ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ' ਗਾਈਡ

ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਈਜ਼ੀ ਰੀਡ ਜਾਣਕਾਰੀ।

<https://cid.org.au/wp-content/uploads/2020/10/Manage-Your-Money-Easy-Read-Infoguide-CID.pdf>

ਬਿਰਧ ਅਤੇ ਅਪੰਗਤਾ ਵਕਾਲਤ: ਵਿੱਤੀ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀਡੀਓ ਲੜੀ

ਇਹ ਤਿੰਨ ਵੀਡੀਓ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

www.youtube.com/@adaaustralia5514/videos

ਵੂਮਨ ਵਿਦ ਡਿਸਏਬਿਲਿਟੀਜ਼ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ (Women With Disabilities Australia): ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਪੈਸੇ ਬਾਰੇ, ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਬਾਰੇ ਈਜ਼ੀ ਰੀਡ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੜ੍ਹੋ।

www.oursite-easyread.wwda.org.au/life-choices/money

Women
With
Disabilities
Australia
(WWDA)

Moneysmart (ਮਨੀਸਮਾਰਟ): ਮਨੀ ਮੈਨੇਜਰ

ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਮਨੀ ਮੈਨੇਜਰ ਤੁਹਾਡੀ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। Moneysmart ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਜਾਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਪਾਠ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਹਨ:

www.moneysmart.gov.au/teaching/lesson-plans

www.moneysmart.gov.au/budgeting/simple-money-manager

ਸਿਟੀ ਆਫ ਪਲੇਅਫੋਰਡ: ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹੁਨਰ

ਇਹ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਇੰਟਰੈਕਟਿਵ ਕੋਰਸ ਹੈ ਜੋ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ, ਪੈਸੇ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਬਜਟ ਬਣਾਉਣਾ, ਬੱਚਤ ਕਰਨਾ, ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਰਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਖਾਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

www.playford.sa.gov.au/community/people/disability-and-accessibility/everyday-money-skills

---

ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੈਬਟ ਹੈਲਪਲਾਈਨ (National Debt Helpline):

ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹ

'ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੈਬਟ ਹੈਲਪਲਾਈਨ' ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ 1800 007 007 'ਤੇ ਵੀ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

www.ndh.org.au/financial-counselling/find-a-financial-counsellor

---

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦਫ਼ਤਰ (Australian Taxation Office):

ਟੈਕਸ, ਸੁਪਰ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ

ਇਹ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਅਪੰਗਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਕਸ਼ੀਟਾਂ, ਕਵਿਜ਼, ਬਜਟ ਟੈਂਪਲੇਟ ਅਤੇ ਖ਼ਰਚੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਟੈਂਪਲੇਟ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

www.taxsuperandyou.gov.au/parent-toolkit/explore-tools

Australian Government
Australian Taxation Office

'ਫ਼ਾਇਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਰੌਚਕ' ਚਾਰਟ - ਉਦਾਹਰਨ

ਫ਼ੈਸਲਾ: ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਾਂ ਦੇ ਬਗ਼ੈਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਲਈ ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਫੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ।

 ਫ਼ਾਇਦੇ	 ਨੁਕਸਾਨ	 ਰੌਚਕ
ਮੈਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ।	ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਉਤਰਣ ਵਾਲਾ ਬੱਸ ਅੱਡਾ ਖੁੰਝਾ ਦੇਵਾਂ।	ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਬੱਸ ਯਾਤਰਾ ਕਿਹੜੀ ਹੈ।
ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ।	ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਗੁਆਚ ਜਾਵਾਂ।	ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਨਵੀਂ ਦੁਕਾਨ ਲੱਭ ਲਵਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ/ਗਈ।
ਇਹ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ!	ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ/ਦੀ।	ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਕੁੱਝ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖ ਲਵਾਂ।

ਉਹ ਤਰੀਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ:

- ਮੈਂ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨਾ ਹੈ
- ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਘਬਰਾ ਜਾਂਵਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੰਮੀ ਜਾਂ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਫ਼ੋਨ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ
- ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ Google Maps ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ।

'ਫ਼ਾਇਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਰੌਚਕ' ਟੈਂਪਲੇਟ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ:

www.inclusionaustralia.org.au/wp-content/uploads/2024/06/Plus-Minus-Interesting-chart_Punjabi.pdf

ਜ਼ੋਖਮ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ - ਉਦਾਹਰਨ

ਇੱਕ ਜ਼ੋਖਮ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਕਿਸੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਉਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ X ਲਿਖੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀ ਹੈ?

ਮੈਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬੱਸ ਫੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ

ਜ਼ੋਖਮ ਕੀ ਹਨ?

ਸ਼ਾਇਦ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਬੱਸ ਫੜ੍ਹਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਹੋਣ।

ਸੋਚਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ:

ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ/ਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੱਸ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਬੱਸ ਫੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੰਮੀ ਦੇ ਨੰਬਰ ਵਾਲਾ ਫ਼ੋਨ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਜ਼ੋਖਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ?

ਇਸ ਜ਼ੋਖਮ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ?

	ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ	ਸਿਰਫ਼ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ	ਕੁੱਝ ਹੱਦ ਤੱਕ	ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ	ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ	Yellow	Orange	Red	Red	Red
ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ	Yellow	Yellow	Orange	Red	Red
ਸ਼ਾਇਦ	Green	Yellow	Yellow	Orange	Red
ਸ਼ਾਇਦ ਨਹੀਂ	Green	Green	X	Yellow	Orange
ਅਸੰਭਵ	Green	Green	Green	Yellow	Yellow

ਜ਼ੋਖਮ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਟੈਂਪਲੇਟ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ:

www.inclusionaustralia.org.au/wp-content/uploads/2024/06/Risk-Matrix-template_Punjabi.pdf

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:

family@inclusionaustralia.org.au

www.inclusionaustralia.org.au/make-decisions-real

Inclusion Australia